

Svenska företag satsar i Saudiarabien - bättre etikarbete behövs

Inga fackföreningar tillåts. Kvinnor diskrimineras. Arbetsgivarna omhändertar migrantarbetarnas pass. Utländsk arbetskraft kan inte byta jobb eller lämna landet utan chefens godkännande. Detta är några exempel på de förhållanden som råder på den saudiska arbetsmarknaden och på de sex svenska företag som har valt att förlägga produktion i landet. Det visar en ny rapport från SwedWatch.

– Den saudiska staten har huvudansvaret för att se till att kvinnors och migrantarbetares rättigheter respekteras, men de svenska företagen har också ett ansvar. Den här rapporten visar dock att företagen har anpassat sig och i stor utsträckning accepterat de oetiska ramarna som den saudiska regeringen har satt upp, säger Örjan Bartholdson, kanslichef på SwedWatch.

Saudiarabien är Sveriges största handelspartner i arabvärlden. De senaste tio åren har den svenska exporten till landet ökat med 70 procent. Volvo Lastvagnar, Tetra Pak, Arla Foods, ABB, Abetong och Cardo Door har produktion i landet tillsammans med saudiska partners. En del av dem expanderar för fullt. Samtidigt har Saudiarabien ett av världens sämsta rykten när det gäller mänskliga rättigheter. SwedWatches studie visar hur värderingarna i de svenska storföretagens uppförandekoder på flera punkter krockar med den saudiska verkligheten.

En hög andel av dem som arbetar i produktionen på de svensk-saudiska företagen är migrantarbetare från Asien. De tjänar mer än de skulle ha gjort i sina hemländer. Men rapporten visar att på ABB:s, Tetra Paks och Cardo Doors joint venture tjänar migrantarbetare mindre än saudier, trots att de utför samma uppgifter, vilket strider mot internationella konventioner.

Fem av de sex svenska företagen saknar kvinnliga anställda. Tetra Pak utgör undantaget. Nyligen anställde företaget den första kvinnan inom den saudiska industrisektorn. En händelse som föregicks av diskussioner med saudiska myndigheter och som ledde till stora rubriker i landets medier.

De svenska företagen anser att de hanterar de etiska frågorna väl och att de gör ”precis som i Sverige”. SwedWatches genomgång visar dock att samtliga svenska företag som intervjuats bör förbättra sitt etiska arbete.

– Saudiarabien är precis som Kina ett etiskt högriskland. Företag med produktion i Saudiarabien måste därför, på samma sätt som i Kina, integrera de etiska frågorna i verksamheten. De bör till exempel ställa krav på sina leverantörer och kunder samt kontrollera att deras krav efterlevs, men det gör de inte idag, säger Örjan Bartholdson på SwedWatch.

I hela Golfområdet bygger företags verksamheter på tillgången av billig, utländsk arbetskraft. I vissa av staterna utgör migrantarbetarna över hälften av befolkningen och de är helt beroende av arbetsgivarnas välvilja. Obetalda löner och brott mot ingångna kontrakt är till exempel vanligt förekommande.

– Migrantarbetarna bor och arbetar ofta under vidriga förhållanden. Sårbarheten, utsattheten och rättsosäkerheten är stor och många saknar den grundläggande friheten att få lämna landet, eftersom arbetsgivarna omhändertar deras pass. Detta i kombination med frånvaron av fackliga rättigheter gör att de har en oerhört svag position. Behovet av socialt och rättsligt stöd är mycket stort, säger Rolf Pearson, Svenska kyrkans utsände i Golfområdet.

Läs hela rapporten på www.swedwatch.org

För mer information ring SwedWatch, 08 - 602 89 50, 0733 - 94 09 75.

Rolf Pearson nås via Svenska kyrkans pressekreterare Ewa Röllgårdh 018 - 16 96 77.

SwedWatch är en förening vars syfte är att undersöka hur företag med svenska kopplingar följer internationella konventioner, nationell lagstiftning och etiska riktlinjer om företagande. Medlet är offentlig information till allmänheten. Lutherhjälpen/Svenska kyrkan är en av SwedWatches fem medlemsorganisationer.